

BOITEKANELO

Tleliniki e ntshwa mo baagi ba Ga-Thaba

Tleliniki ya bogologolo ya Soetfontein (mo molemeng) e tla tseelwa legato ke tleliniki e ntshwa e e agilweng (mo mojeng) e e ikgantshang ka mafelo a maemo a kwa godimo.

Albert Pule

Tleliniki e ntshwa e fetotse matshelo thata kwa motseng wa Ga-Thaba kwa Limpopo.

Tleliniki ya Soetfontein, e e butsweng ka 1971, e ne e na le diphaposi di le pedi tsa tlhatlhobelo, phaposi ya pelegiso mmogo le phaposi e e neng e dirisetswa ditirelo di le pedi e leng ya go ntsha melemo e bile e le ya poloko ya melomo le didirisiwa.

Mo ngwageng ono wa 2015 setshaba sa motse wa Ga-Thaba jaanong ba ka ya kwa Tleliniking e ntshwa e e tla abelang ditirelo mo malapeng a le 800 mo motseng.

Tleliniking e ntshwa e oketsa palo e e leng teng mo maokelong a porofense. Baagi ba mo porofenseng ba na le ditleiniki di ka nna 444, ditikwatikwe tsa maokelo di le 26, dipetlele tsa kgaolo di le 30, dipetlele tsa selegae di le tlhano, dipetlele tsa malwetse a a ikgetileng di le tharo le dipetlele di le pedi tsa thuto e kgolwane mo porofenseng.

Tleliniking ya Soetfontein e na le diphaposi di le nne tsa tlhatlhobelo, phaposi ya tsa tshoganyetso, phaposi ya thobomaikutlo (mabapi le letshogo le le feteletseng mmogo le HIV le Aids), wate ya baimana e e nang

le dikgaolo di le tharo, (mabapi le kgato ya ntlha ya kgorogelo, kgato ya bobedi ya go pepisiwa le kgato ya boraro ya morago ga go pepisiwa), phaposi ya masela mmogo le phaposi ya temgomalwetse.

E na gape le baoiki ba le supa ba seporofesenale, ba le babedi ba dirang jaaka baoki ba ba ikwadisitseng mmogo le a le mongwe yo a dirang jaaka mothusamooki.

Tleliniki eno e agilwe ke Lefapha la Boitekanelo la porofense ya Limpopo mme e tla thusa thata mo go tliseng ditirelo tsa boitekanelo mo bathong ba Ga-Thaba.

Kwa tshimologong lefapha le ne le beetse kwa thoko R11 milione go ka aga Tleliniki ya Soetfontein mme ya feletsa e dirisitse R15.2 milione mo go agiweng ga tleliniki eno.

Fa e sale e bulwa ka Moranang, Tleliniki ya Soetfontein e setse e pepisitse batsadi ba masea a le 18.

Ke motlotlo gobo ke dikologa lefelo leno le lentshwa gonno le tla re thusa jaaka baabi ba ditirelo tsa tlhokomelo ya boitekuelo go aba ditirelo tse di maleba mo baaging," ga bua jalo Mooki wa Moporofesenale Anna Mottimele kwa pulong ya semmuso ya tleliniki.

Tleliniki e butswe semmuso ke

Mokhuduthamaga wa Lefapha la Boitekanelo la porofense ya Limpopo Ngaka Phophi Ramathuba yo a rileng o soloela e tla tlisa diphetog tse di itumedisang mo matshelong a bone.

Ke soloela fa tleliniki eno e tla nna tshimologo ya dilo tse dintel tse di tla tlhang mo motseng ono. Re a bo re bua ka seno fa re bua ka kabu ya ditirelo.

"Ga re batle gore motho fa a ya kwa tleliniking a etse go tlhatlhobelo mokgotlhawane, ba bo ba neelwa diphonado, ekete diphonado di fodisa malwetse otlhe," go buile jalo Mokhuduthamaga Phophi.

Lefapha la Boitekanelo la porofense ya Limpopo le abelana le go tlhokomela ditirelo tsa thuso ya boitekanelo mo baaging ka kakaretsa. Maokelo mo porofenseng a netefatsa gore baagi go rala porofense ba na le mafelo a tlhokomelo ya boitekanelo.

Go ya ka Johana Malahela wa dingwaga di le 44 go bulwa ga tleliniki eno go tla dira gore a kgone go somarela madi fa a isa ngwana wa gagwe wa mosimane gore a ye go tlhatlhobiwa.

"Go kile ga ba le nako e ke neng ke dirisa madi a mantsi fa ke isa ngwana wa me wa mosimane gore a ye go tlhatlhobiwa. Ke ne

•••

ke tshwanelwa ke go ya kwa Mankweng kgotsa kwa Polokwane mme ka dinako dingwe ke ne ke dirisa madi a a fitlheng go R300 go ya koo fela.

"Jaanong nka ikela fela ka maoto go tswa mo ntlong ya me go leba kwa tleliniking gore mosimanyana wa me a thuseng," ga bua motsadi ono wa bana bale babed.

Yo a nang le maitemogelo mo mafokong a ga Malahela ke Kgabo Manamela wa dingwaga di le 55 yoo lelapa la gagwe le neng le ikaegile ka tleliniki ya bogologolo. O itumeletse lefelo le lentshwa lena.

MAOKELO A KWA POROFENSENG YA LIMPOPO

- go na le ditleiniki di le 444
- ditikwatikwe tsa maokelo di le 26
- dipetlele tsa kgaolo di le 30
- dipetlele tsa selegae di le tlhano
- dipetlele tsa malwetse a a ikgetileng di le tharo le dipetlele di le pedi tsa thuto e kgolwane mo porofenseng

"Tleliniki eno e ntshwa e tla re thusa thata, bogolosegolo batho ba ba retelelwang ke go tsamaya lobaka lo lolole go ya kwa Polokwane," o buile jalo.

Kgosi ya motse e leng Kgosi Maisha Molepo III o ikuetse mo baaging gore ba se tshume tleliniki fa ba na le dingongorego kgatlanong le puso.

"Tleliniki eno ga se ya batho bano," o buile jalo a supa Mokhuduthamaga le baemedi ba gagwe.

"Ke ya rona, jaaba baagi ba Ga-Thaba, e bile ga ke batle go bidiwa kamoso gotwe le e tshumile ka ntlha ya gore ga le itumelele ditirelo tsa puso.

"Fa le ka bo la dira seo sa mothale oo, ke tla bitsa mapodisi mme bang ba tiro eo ba tla tshwarwa mme ba tswalelwana kwa kgolegelong dingwaga di tlhoka palo," o buile jalo mme mafoko a gagwe a phaphathelwa legofi le go dudueletswa.

Baagi ba motse wa Manxili ba neelwa tleliniki ya maemo a kwa godimo

Moporesidente Jacob Zuma, o bonwa fano a na le Mosadi wa gagwe Tobeka Madiba-Zuma kwa pulong ya Tleliniki ya Manxili kwa Nquthu, KwaZulu-Natal. Tleliniki eno e tlisitse ditirelo tse di botoka mo setshabeng sa Manxili.

Thandeka Ngobese

Tleliniki e ntshwa ya maemo a kwa godimo e e jeleng R20 milione ya kwa Nquthu, KwaZulu-Natal, e tla tlisa kimologo e e tlhogekang mo baaging ba le 13 000.

Mo malobeng, baagi ba ne ba tshwanelwa ke go letela tleliniki ya e e ba latelelang kwa motseng gangwe ka kgwedi kgotsa ba tsamaye sekgala sa dikilomitara di le 10 go ya kwa Tleliniking ya Mangeni, go le gantsi ba tsamaya ka maoto, go iponela ditirelo tsa tlhokomelo ya boitekanelo kwa teng. Tleliniki e e ba latelelang e e tloga kwa bo yona kwa Sepetleleng sa Charles

Johnson Memorial, seo se leng sekgala sa dikilomitara di le 62.

Yo mongwe wa baagi, Maqili Buthelezi, o tlhalositse gore o kile a fetwa ke letlha leo tleliniki e tlang ka lone, mme o ne a tshwanelwa ke go dirisa

R54 go lata melemo ya gagwe kwa Sepetleleng sa Charles Johnson Memorial.

"Tleliniki eno e ntshwa e puso ya rona e re agetseng yona e tla re thusa thata mme re a e lebogela," o buile jalo.

Go na le dipetlele tsa porofense di le 72, dikholeje tsa baoki di le 25 le ditikwatikwe tsa baagi tsa boitekanelo di le 18 kwa KwaZulu-Natal.

Tleliniking ya Manxili, e e butsweng se-

mmuso ke Moporesidente acob Zuma mo malobeng, e tsamaisana le moano wa puso wa Operation Phakisa wa go nna "Tleliniki ya Mmatota", o o gapeletsang gore go nne le kobamelo ya ditirelo tse dintel go gaisa go ya ka maemo a a botlhokwa a boitekanelo jwa bosetshaba.

Pulo eno e ne e tsenetswe gape ke Motlatsona wa Boitekanelo Ngaka Joe Phaahla, Mokhuduthamaga wa Boitekanelo kwa KwaZulu-Natal Ngaka Sibongsensi Dhlomo, tokololo ya Komiti ya Lefapha ya KwaZulu-Natal mmogo le baemedi ba Lenaane la Dinagakopano le le Tshwaganetsweng mabapi le HIV le Aids (UN-AIDS), makhanselara le Dikgosi.

Tleliniki e tla thusa maitlhomo a puso a go lwantsha malwetse, a a akaretsang phasalalo ya HIV le Aids, tshwaetso ya Lehuba (TB) mmogo le thologelo ya dintsho tsa bana le batsadi ba bona mo Kgaolong ya uMzinyathi.

Motlatsona Phaahla kwa pulong eno o buile gore lefapha le diragatsa taelo ya Moporesidente Zuma ya go latela maitlhomo a Leano la Tlhabololo la Bosetshaba, ao a thalosang gore gore Aforika Borwa e tlhabologe, metseselegae e tshwanelwa ke go tlhabololwa jaaka metseseteropo e dira.

"Maikaelelo a leano la Inshorensa ya Bosetshaba ya Boitekanelo ga a kitla a fitlhelwelwa fa re sa netefatsa gore ditirelo tsa boitekanelo tsa metseselegae ya rona di a tokafadiwa, e bile di na le boleng jo bo itumedisang," go buile jalo Motlatsona Phaahla.

Maokelo mo porofenseng a farologane go simolola ka tlhokomelo ya boitekanelo ya motheotheo, go ya kwa dipetleleng tsa porofense. Maokelo ano ga a abelane fela ka ditirelo tsa boitekanelo, fela go nneng le dikholeje tsa baoki le tsoma di raya gore thulaganyo ya boitekanelo jwa setshaba e ka neelwa tshegetso jaaka baoki ba bašwa

ba iponela makwalothuto a a matshwanedi.

Go agiwa ga Tleliniki ya Manxili ke tisanommogo ya Lefapha la Boitekanelo, Setheo sa Tobeka Madiba-Zuma le baagi.

Palogotlhe ya bokanaka R20 milione e dirisitswe go aga Tleliniki ya Manxili. Seabe sa Lefapha la Boitekanelo mo tleliniking le mo baaging se fitlhile go R 16 203 474. 41, fa dithoto le didirisiwa tsa porojeke yotlhie di jole R 1 624 219. 87. Setheo sa Tobeka Madiba-Zuma se ntshitse madi a a fetang R2 milione.

Motlatsona Phaahla gape o ikanne go netefatsa fa tleliniki e tsholetsa maemo a a botlhokwa a boitekanelo jwa bosetshaba, a a lopang gore go nne le kobamelo ya phepafatso, taolo ya ditshwaetso, phokotsa ya mela e metelele ya balwetse kwa maoke-

MAOKELO A KWA POROFENSENG YA KWAZULU-NATAL

- go na le dipetlele tsa porofense di le 72,
- dikholeje tsa baoki di le 25 le
- ditikwatikwe tsa baagi tsa boitekanelo di le 18.

long, gonneng teng ga melemo e e lekaneng mmogo le tse dingwe tse di botlhokwa, tshireletseglo le pabalesego ya badiredi le balwetse mmogo le maitsholo a a itumedisang a badiredi mo balwetseng.

Fa e sale Tleliniki ya Manxili e simolola go dira dikgotlopo di le 72 100 tsa banna di setse di rometswe kwa teng e bile le balwetse ba le 107 ba setse ba iponetse ditirelo tsa boitekanelo tsa thibelapelegi.

Tleliniki ya Manxili e abelana ka ditirelo tsa boitekanelo tse di jaaka tlhokomelo ya boitekanelo ya fa o le moimana, tekolo ya kankere ya molongwana wa popolo le ya Lehuba, tekolo le thobo maikutlo ya HIV.

